

La vinculació de Xesco Boix amb Manresa era estreta. Vint-i-cinc anys després de la seva mort, la capital del Bages l'ha recordat, especialment durant aquest octubre, amb tot un seguit d'actes que avui es clouran a la plaça Major amb un dels seus contes més emblemàtics, *La sopa de pedres*. Un homenatge al pare de l'animació

Xesco Boix

L'AMIC DE LA CANALLA A MANRESA

Xesco Boix és l'animador infantil per excel·lència. El pare i la mare. Algunes de les seves cançons i contes (*El gripau blau*, *Un cel blau per sostre*, *La sopa de pedres* i *La bicicleta*) encara són recordades pels que llavors eren nens i, en alguns casos, transmeses a les noves generacions. El juliol d'aquest anyes van complir 25 anys de la mort de Xesco Boix, atropellat per un tren a Malgrat de Mar després d'estar ingressat durant un temps a causa d'una depressió. Un final sobtat que no ha deixat, però, un record trist; al contrari: Xesco Boix representa una manera de fer que perviu, i una sèrie de valors que encara són vigents.

Xesco Boix va mantenir un estret vincle amb Manresa, amb la qual, a part d'actuar-hi en diverses ocasions, tenia relació a través de Rialles, entitat que a la capital del Bages tenia una de les seves places fortes. Però Xesco Boix també va conrear molt bones amistats. Una de les primeres vegades que Boix va actuar a Manresa va ser el dia 1 de novembre del 1974, en què va acudir a la barriada Mion per celebrar la castanyada i es va inaugurar un petit parc al carrer Madrid. «Va venir al MIJAC Mion, que llavors s'anomenava Moviment Júnior», explica Joan Vilamala, excantant del grup Esquirols que llavors n'era monitor. «Jo hi havia coincidit a Masies de Roda (Osona), on vam cantar plegats per als nens de l'escola, i a partir d'aquell dia ens vam començar a cartejar. En una actuació a Cardona on ell va tocar just abans d'Esquirols li vaig demanar que vingüés a Manresa. Primerament va dir que no podia, però més tard ho va acceptar. Es va presentar a Manresa amb la seva moto, una Lambretta, i amb la guitarra penjada a l'esquena».

Va ser la primera vegada que va trepitjar Manresa. No en seria la darrera. També va participar en la campanya Sol d'amor a Comabella el 1975, una festa multitudinària que es va celebrar el 18 i 19 d'octubre amb el títol *El Mercat de Calaf*. L'esdeveniment, al qual van assistir 30.000 persones al llarg dels dos dies, va servir per recaptar fons per a les noves instal·lacions d'AMPANS a Comabella i donar a conèixer la ubicació als ciutadans, on avui hi ha el centre. Posteriorment, Xesco Boix va fer nombroses actuacions en escoles i llars d'infants de Manresa, però n'hi va haver una d'emblemàtica: una cantada al parc de la Seu que es va fer el 10 de maig del 1981. La va programar Ria-

«Va arribar amb la Lambretta, la seva moto, i a guitarra penjada a l'esquena», recorda Vilamala

«Sempre demanava les coca-coles de dues en dues», diu Pep Garcia, «tot i que era molt crític amb els ianquis»

lles, i tenia el títol *Riallades de diumenge*. Pep Garcia, llavors programador de l'entitat, explica que «d'animadors, llavors, n'hi havia molt pocs, i ell era un referent. Quan va venir no era un qualsevol, era una figura artística i social especial. El seu missatge, la seva capacitat de comunicació, tot allò que ha perdurat d'ell, ja es notava llavors. Els que érem allà ja sabíem que el Xesco Boix era especial».

La darrera visita que va fer va ser el 17 d'abril del 1983, també a través de Rialles. Llavors l'entitat programava pels barris, sota el títol *Rialles als barris*, i Xesco Boix va anar a la llar d'infants l'Espurna, a la plaça Catalunya, que acabava d'obrir. «Aquella va ser una actuació directa, sense tarima, ni equip», diu Garcia. «En Xesco parlava molt, feia participar els pares. Jo crec que fins i tot els qui no el coneixien es deixaven endur per la seva manera de fer», afegeix.

«La seva filosofia no era cantar per calés», explica Joan Vilamala. «Deia: 'el que no es pot pagar amb diners, es pot pagar amb dinades'. Nosaltres li vam donar unes 10.000 pessetes de l'època quan va venir, però amb un llibre, o amb un disc, es considerava pagat». Garcia afirma també que «sempre demanava les coca-coles de dues en dues. Era molt crític amb els ianquis, però la coca-cola la trobava boníssima». I afegeix que «no era un artista o un cantant. Ell transmetia uns valors, els seus, i la vida és molt contradictòria. No feia un paper, sinó que es mostrava com era. Creia en els nens, volia fer persones més lliures... però alhora era molt realista, i molt honest. I això ho va pagar car».

«És tot un símbol», diu Amadeu Rossell, animador infantil nascut a Manresa, però instal·lat a Camprodon, que havia compartit pis amb el cantant a Barcelona. «En les cançons que havia importat dels Estats Units ja cantava sobre les races o contra la guerra del Vietnam. Són temes vigents, que continuen existint en nous àmbits». Vilamala afegeix que «en les cançons, tenia una immensa voluntat d'educar més enllà de les aules. Creia que a través dels nens canviaria el món».

ARXIU PARTICULAR JOAN MORROS

LA GUITARRA COM UNA ARMA

Pete Seeger, un referent

► Xesco Boix va descobrir Pete Seeger en un viatge que va fer als Estats Units quan era un adolescent, del qual va adaptar contes i cançons. «I qui era aquell jove alat que no s'apuntava al seu somni? El seu somni era lluitar durament per tal de convertir aquest infern en un paradís. La guitarra i les cançons eren les armes. I jo m'hi vaig apuntar», va escriure Xesco Boix. L'animador s'identificava amb aquest dibuix (a la dreta), mescla entre guitarra i persona, que es va convertir en la seva icona.

